

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. De aliis quibusdam ad motum Angeli succeßivum spectantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

plura instantia, vel partes temporis, & ut ita acquiratur spatium illud, ut prius duratione unam illius partem occupet, quam aliam.

VI.
An in praedicto casu dicatur Angelus transire per partes intermedias

Quaestio proinde est de nomine, utrum tunc dicatur Angelus transire per partes intermedias; transire enim proprie loquendo significat ita ad locum aliquem ulteriorem pervenire, ut fuerit in mediis illas relinquendo, vel saltem ut prius eas occupet, quam postremam, in nostro autem casu simul occupat omnes: si tamen per transire, ordinem tantum quis naturae intelligat, juxta jam dicta, dici poterit Angelus transire per partes spatii intermedias, & sic pertingere ad postremam.

VII.
Angelus duos spatii palmos simul acquirere, sicut aer acquirere sextum gradum lucis in instanti per quinque priores, non tamen in omni rigore dici potest acquirere ultimum locum per medium, hoc enim sonat successionem localem motus, ita ut prius tempore unam partem loci occupet, quam aliam, quae tamen successio hic nulla est, sed omnimoda simultas.

SECTIO SECUNDA.

De aliis quibusdam ad motum Angeli successivum spectantibus.

I.
Angelus dilatari se posse, & contrahere.

QUAERITUR ulterius, utrum Angelus dilatari se possit, & contrahere, id est utrum in puncto, vel parvo aliquo loci spatii existens, ad aliud se spatium queat extendere, prius spatium vel punctum retinens, vel si in majore aliquo spatium sit, totum illud praeter unum palmum aut punctum possit relinquere. Resp. generatim loquendo hoc neque difficile videri, nec supra vires naturae Angelicae, quod enim aliqui dicunt involvere contradictionem, Angelum scilicet moveri simul & quiescere, cum in loco illo priori, quem adhuc retinet, non moveatur, hoc ipsimet solvere debent in animam rationalem, in corpore existente, quae moto solo brachio, vel pede in illis moveatur, in corpore reliquo immota; quod etiam contingit, dum in nutritione ad novas alimentum partes extenditur.

Idem quoad hoc est de anima corpore informante.

II.
Sola ubicationis mutatio non sufficit, ut Angelus dicatur moveri.

Dicunt aliqui, in hoc casu nullibi proprie loquendo Angelum dici posse quiescere, ne in illo quidem loco, quem retinet, quia inquirunt, etiam ibi ubicatione prior mutatur, & alia succedit. At sane hoc non sufficit ut illo loco dicatur moveri, cum moveri, loci mutationem essentialiter importet, alioqui, si Angelo in solo palmo existente, Deus ablata priori ubicatione palmari aliam illius loco substitueret, Angelus moveretur, quod nullus dicet.

III.
Angelus in hoc casu, quamvis prius spatium retineat, non potest dici simpliciter non moveri.

Verum est quidem simpliciter & absolute dici in eo casu non posse Angelum non moveri, & hoc sensu quiescere; cum enim negationes, ut dici solet, sint malignantis naturae, ut res aliqua absolute non moveatur, debet nullibi moveri. Quare si Angelus in duobus locis, etiam disjunctis & distantibus, caelo scilicet & centro terrae existens, in altero moveretur, dici simpliciter non posset eum non moveri, multo ergo minus quiescens in loco solum inadaequato: sicut nec corpus Christi dici potest simpliciter non unum speciebz Eucharisticis, licet in caelo illis non uniat.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Ad argumentum itaque dico, nihil in eo esse incommodi, quod Angelus in uno loco moveatur, in alio quiescat, ut in animam rationalem concedendum esse ostendimus. Vel itaque, quod putat probabilis, & late probavi Disp. 13. Phys. sect. 5. & 6. ubi ubi Angelica est divisibilis secundum diversas partes Heterogeneas, diversis spatii partibus correspondentes; in eo autem casu nulla est difficultas, cum retentam priori ubicationem partiali novas ei queat partes adungere; vel ubi ubi haec est indivisibilis, quo posito dicunt illius sententiae auctores eam momentis singulis totam mutari, in quo tamen majorem existimo esse difficultatem.

IV.
Nil vetat Angelum in uno loco moveri, in alio quiescere.

Vel tandem dici posset cum P. Hurtado disp. 2. de anima in nova editione num. 890. in eo casu posse Angelum acquirere novam ubicationem totalem, priore adhuc retentam; totalem inquam, id est a priori realiter distinctam, non tamen in eodem cum illa loco existentem, quod enim non repugnet hujusmodi duplex actio, unio, vel ubi ubi ubi totalis, vel altera totalis, altera partialis, etiam naturaliter, ostendi in libris de anima disp. 8. ubi ex hoc capite dixi non repugnare ut formae materiales perfectorum viventium sint indivisibiles, ut quidam contendebant, ratione scilicet duplicis actionis & unionis totalis, vel unius totalis & alterius partialis in nutritione equi exempli gratia; nam ut ibi late ostendi, tunc solum repugnat duplex actio, vel unio sive totalis sive partialis ejusdem rei, quando foret superflua; solum autem censetur superflua, quando est in eodem loco, & eadem parte materiae, & consequenter quicquid fit per unam actionem, fit per alteram: at verò, si actio vel unio sit in diverso loco, & diversa parte materiae, nulla est difficultas, cum habeat diversum munus, ut loco citato fuse declaratum est.

V.
Duplex actio, unio, & ubi ubi, quomodo inter se non repugnant.

Quando duplex actio totalis, vel una totalis, altera partialis, non censetur superflua.

Quaeritur tertio: utrum Angelus accidentia omnia, puta intellectionem, volitionem, &c. quae in uno loco habet, habeat etiam necessario in omni, ubi existit naturaliter. Existimo universum loquendo nullam hujus rei esse necessitatem: licet enim accidentia illa, quae in suo esse non dependent a voluntate Angeli, suntque etiam independentia a loco, naturali sequela comitentur substantiam Angeli, eaque proinde habeat forte Angelus naturali necessitate ubicunque est, quae tamen subsunt liberae ejus voluntati, quales sunt intellectiones multae, & volitiones, sicut potest Angelus iis omnino carere, ita & in hoc vel illo loco inadaequato elicere, & non necessario in omni; sicut multi intellectionem nostram asserunt, non per totum corpus unam cum animam diffundi, sed in solo cerebro existere, quod cum communi sententia proximè diximus de motu animae in solo brachio, vel pede.

VI.
An Angelus ubique omnia sua habeat accidentia.

Angelus accidentia liberae ejus voluntati subiecta, non necessario habet in omni loco, ubi existit.

Casu autem quo haberet assensum & volitionem respectu alicujus objecti in uno loco inadaequato, seu palmo spatii, non potest naturaliter habere dissensum aut nolitionem in alio, non ratione contradictoriorum praecise, sed ob diversitatem loci, varia quae inde sequerentur incommoda, ut eundem Angelum in hoc palmo vel angulo mereri & esse bonum, in illo peccare & esse malum; item conari simul ad repugnantia, si enim in hoc angulo haberet virtutem movendi se adaequatè versus orientem, in illo versus occidentem, hic petendi caelum, ibi centrum terrae conaretur ad pugnantia, non minus quam si in eodem profus loco simul objecta illa vellet ac nollet.

VII.
Ejusdem rei volitionem simul & nolitionem in diversis locis inadaequatis habere nequit Angelus.

VIII. Differentia quoad hanc inter Angelos in duobus & eodem loco existentem.

Cum ergo hæc sequantur inconuenientia, quæ per se indigna apparent perfectione Angelicâ, non videtur vis ei ad hoc à naturâ tributa. Cum etiam existat Angelus planè indivisibiliter in hoc loco, & per modum unius, operari etiam debet per modum unius. Angelus autem in duobus locis planè distinctis cum nullam haberet connexionem in uno loco secum ut in alio, hæc omnia posset sine incommodo.

SECTIO TERTIA.

Virum moveri Angelus possit motu discreto.

I. Quid motus discreti nomine intelligatur.

MOTUS discretus est, quando Angelus in uno loco existens sive adæquato sive inadæquato, palmo exempli gratiâ, illum totum relinquit, & alium totum palmum, vel alterius magnitudinis locum, præcedenti proximum acquirit. Quando ergo Angelus in uno instanti relinquens totum primum palmum spatii, acquirit eodem instanti totum secundum, & alio instanti sequente relinquens secundum, acquirit similiter tertium, & sic deinceps, hæc ratione ab uno Gymnasii angulo ad alium per instantia interpolata tendit, acquirendo simul & deperdendo per diversas hæc mutationes novum & novum palmum spatii, dicitur propriissimè motus discretus.

II. Alius motum discretum explicandi ratio.

Modus quo anima ad novam partem per augmentationem extenditur.

Alius etiam motus Angeli dici potest discretus, quando scilicet Angelus retinens adhuc priorem palmum spatii extendit se in instanti ad alium, & in alio postea instanti ad alium, retinendo duos priores, & sic deinceps, donec tandem toti scholæ correspondeat: sicut nonnulli explicant extensionem anima in agmentatione ad novas & novas partes materiæ, per nutritionem aggregatas, nos autem de priori quærimus, utpote in quo præcipua sita sit difficultas.

III. Moveri potest Angelus motu discreto.

Quo pacto Angelus sit in loco divisibili.

Prima Conclusio: potest Angelus illo modo in instanti totum priorem palmum relinquere, & totum proximum acquirere: ita Suarez lib. 4. cap. 21. & alii. Ratio est, nulla quippe in hoc cernitur repugnantia naturalis, nec quidquam vires Angeli excedens; cum ergo liberè in toto illo spatio existat, sicut liberè se in illo posuit, ita integrum ei est illud relinquere, & in quovis proximo versus quamcumque partem se collocare. Confirmatur: Angelus, esto sit in loco divisibili, non tamen ita ut pars parti & totum toti respondeat, sed totus est in toto & totus in qualibet parte spatii, ex quo fit, ut nullam requirat in acquisitione novi loci divisibilis successionem, sed potest totus primò incipere, & in toto, & in qualibet parte, sicut in qualibet postea perseverat.

IV. Sequi videtur duo instantia sibi invicem immediate succedere.

V. Incipio & desino intrinsece & extrinsece.

Dices hinc sequi, duo instantia sibi invicem immediatè succedere, quod tamen cum Aristotele & communi philosophorum sententiâ suppono esse falsum: sequela probatur; prior enim presentia desinit in instanti intrinseco, seu per ultimum suum esse, ita ut dici possit, nunc est, immediatè postea non erit: ergo permanet toto illo instanti, ergo acquisitio novi loci fieri debet instanti sequente, ergo duo instantia sunt simul.

Ad solutionem notandum ex Disp. 37. Phys. sect. 3. rem quæ incipit intrinsece, seu per primum esse, & quæ desinit extrinsece, seu per primum non esse, incipere & desinere in instanti, rem verò quæ

incipit extrinsece, seu per ultimum non esse, & desinit intrinsece, seu per ultimum esse, incipere & desinere in tempore. Hoc confusionis vitandæ gratiâ præ oculis semper habendum.

Ad argumentum itaque respondeo, in nostrâ sententiâ non sequi, duo instantia sibi invicem immediatè succedere, sed eodem indivisibili instanti; & prior palmus totus simul desinitur, & totus novus acquiritur. Itaque prior ubicatio in illo instanti tota destruitur, quæ proinde desinit per primum non esse & extrinsece, altera verò nova ubicatio in palmo sequente tota simul producit, & incipit per primum esse & intrinsece, sicque primum non esse unius est primum esse alterius. Immediatè ergo ante hoc instans non præcessit instans aliud, sed tempus quietis, sicut in generatione substantiali, eodem instanti quo una forma expellitur, alia inducitur, & generatio unius est corruptio alterius. Plura hac de re sectione sequente.

VI. Eodem instanti, quæ una ubicatio destruitur, alia palmariis ubicatio producit. Res hac de claratio generationis forma substantiali.

SECTIO QUARTA.

Solutione cujusdam difficultatis magis explicatur motus Angeli discretus.

Hæc tamen responsio aliis non placet, & sic contra eam obijciunt: Angelus novum hunc locum acquirit imprimendo sibi impetum, qui connaturaliter locum illum & ubicationem petat, ergo in illo instanti impetum illum producit, ergo in illo instanti est in aliquo loco, etiam pro illo priori quo impetum producit, cum implicet aliquid esse proximè aptum ad operandum, nisi existens in aliquo loco & tempore.

Contra primò: multi siquidem negant requiri in Angelo hujusmodi impetum, ut se moveat, imò dicunt Angelum posse lapidem, aut rem aliam sibi extrinsecam, per se immediatè sine impetu producto movere, si illi sit propinquus: ita Suarez, lib. 4. cap. 31. & in Metaphys. Disp. 35. Vasquez 1. p. disp. 182. & disp. 218. Grano tract. 9 disp. 5. num. 5. & alii: & sanè ægrè assignatur ratio, cur non possit Angelus æquè per se immediatè producere motum, & ubicationem, ac impetum.

Contra secundò: sit necessarius impetus; at cur illum in se nequit illo ipso instanti producere. Dices, quia non potest quidquam producere, existens nullibi, imò nec præscindens ab omni loco. Contra: etiam secundum hos auctores potest Angelus aliquid producere prout præscindit ab omni loco, dicunt enim impetum, per quem Angelus in hoc instanti statuit se in novo loco, seu palmo proximo, produci ab eo in tempore immediatè præcedente, & ulterius addunt, ideo nihilominus Angelum in illo tempore non moveri, quia iniquitum ultimum complementum illius impetus, seu modificatio, quam tamen volunt esse necessariam, ut impetus operetur, producit in illo instanti. Pro quo ulterius

Sic Argumentor: Angelus pro illo priori, quo producit complementum illud istius impetus, vel nullibi est, vel ab omni ubicatione & loco præscindit, ergo aliquas saltem operationes potest producere absque eo quod prius intelligatur cum certo loco conjunctus. Antecedens probatur: Angelus pro priori, quo in illo instanti producit comple-

I. Dicitur sequi Angelum esse in illo loco, antequam sit in illo.

II. Negari multum Angelum, ut rem aliquam moveret, dicitur in ea præcedere impetum.

III. Potest Angelus in illo instanti producere impetum.

Est etiam debet moveri, Angelum, ut abstrahat eum ab omni loco, posse operari.

IV. Ulterius esse dicitur Angelum in hoc loco, ab omni loco, pro illo priori præscindit.